

של שטחי יער ושטחים פתוחים (לדוגמה ירושלים ויער ירושלים ממערבה), השני, מערכת של שטחי יער ושטחים פתוחים, שבתוכה יש שטחים "חומים" (יערות מנשה והקיבוצים המשובצים בתוכם). בשני הדגמים יש קו מגע חד וברור בין השטח הבנוי לשטחים הירוקים הפתוחים, ויש ביניהם קשרי גומלין כאלה ואחרים. המודל החדש מציע להתייחס לכלל השטחים הירוקים הפנים-עירוניים והחוץ-עירוניים כעל מרחב ירוק אחד, עם גבולות רכים ביניהם. הדבר נכון לרצף של חורשות ופארקים עירוניים, שדרות נטועות, שצ"פים עירוניים, נטיעות בחצרות של מוסדות חינוך ומבני ציבור, יער מאכל, גינות קהילתיות, יחד עם שטחים עירוניים מוצעים לנטיעה, שטחים טבעיים, שטחי יער ושטחים פתוחים.

באופן מסורתי בתכנון ובניהול של יער קהילתי (שהוא יער פתוח שהקהילה הסמוכה אליו רואה בו חלק מ"שטח הפעילות" שלה) התייחסה קק"ל רק לשטחים הנטועים מחוץ ליישוב, כנגזר מתוכנית מתאר ארצית ליער ולייעור (תמ"א 22) או מתוכניות מפורטות ליער בלבד. לאור המודל החדש ההסתכלות היא על כלל השטחים הירוקים שהרשות המוניציפלית, קק"ל והציבור עצמו מנהלים יחדיו. בהתאם לתפיסה החדשה, היער הקהילתי הוא המרחב העירוני הירוק כולו. מרחב ירוק זה עתיד לשדרג ולשפר את איכות החיים, האוויר, הנוף, האקלים העירוני, אזורי הפעילות, המפגש, הפנאי והנופש, וכך לתרום לשיפור חוויית המגורים ובריאות התושבים. חשיבותו של מרחב זה גדלה עוד נוכח מגמות הבנייה ההולכות וגוברות בשנים האחרונות, בדגש על ערי המרכז ועל הערים שנחתמו בהן הסכמי גג עם משרד הבינוי והשיכון לתוספת דרמטית ומיידית של יחידות מגורים.

בשלב זה של הרצת המודל החדש מקודמים שישה יערות קהילתיים במרחב מרכז של קק"ל: יער ירושלים, יער ראש העין, שוהם, מודיעין, יוקנעם וערעה. המיזם אמור להתרחב בשנים הבאות צפונה ודרומה.

מודל חדש בתכנון - שטוש קו המגע בין העיר ליער ויצירת "מרחב ירוק אחד"

ענת גולד

מנהלת אגף תכנון, קק"ל

anatg@kkl.org.il

הקרן הקיימת לישראל מקדמת מודל תכנוני חדש, שלפיו תכנון המרחב העירוני והשטחים המיוערים והפתוחים סביבו יתבצע בתפיסה ירוקה אחת כוללת ומשולבת. לפי תפיסה זו, יטושטשו קווי המגע עיר-יער, כך שמראש התכנון העירוני הירוק ייעשה בצורה המיטבית, והחיבור לשטחים המיוערים יהיה ברצף, בעיקר רצף תודעתי.

בהתאם למדיניות חדשה של הנהלת הנוכחית של קק"ל תכנון היערות מקודם כיום בתפיסה ארצית כוללת, וממנה נגזרות תוכניות אזוריות ונקודתיות. התכנון משלב חזון ארוך טווח ודגש על חיבור לקהילה ועל חיבורים בין קהילות באמצעות שטחי היער והשטחים הפתוחים. בהתאם לכך, אגף התכנון מקדם כיום מסמכי מדיניות תכנון, תוכניות-אב ארציות לנושאים שונים וסט פרטים פיזיים לנושאים שונים (כדוגמת שולחנות פיקניק, כיתת לימוד, תיבות קינון לציפורים, מסתורים, ספסלים, ספרייה חיזונית), שיוצרים סטנדרט אחיד, שפה אחידה ומיתוג. תכנון ארצי זה ייצור מערכת "רשתות" שתהיה מזהה עם קק"ל: רשת יערות קהילתיים, רשת שבילי אופניים, רשת חניוני לילה לאורך שביל ישראל, רשת שלוליות חורף ועוד.

אם כן, מהו המודל החדש - "מרחב ירוק אחד" - שאנו מובילים? ניתן להסתכל על מודל זה כעל החיבור בין שני דגמי תכנון. האחד - השטח העירוני "החום" עטוף במעטפת ירוקה



פעילות קהילתית במסגרת חינוך יערי בגבעת עדה. המיזם הייחודי משקף תפיסה יישובית כוללת, המעלה על נס את הברית בין היער לבין התושבים והיישוב. חינוך יערי מתקיים באופן שגרתי מדי שבוע בגני הילדים ובתי הספר, באירועי הקהילה ובפעילות סביבתית-יערנית קהילתית. המיזם מבוסס על מנהיגות קהילתית, ושותפים בו קק"ל, המועצה המקומית ורמת הנדיב | צילום: דנה זומר

הירוק – תהיה בו: סדנאות, טיפולים, אירועים עירוניים, אירועי קק"ל, סדנאות, הדרכות, מרחב למידה, מרחב שהייה, מרחב טיול וכן הלאה. היער הקהילתי ישמש ליחידים ולקבוצות, לילדים ולמבוגרים, למשפחות, למערכת החינוך, לתנועות הנוער ועוד. הצלחתו תלויה בחיבור של הקהילה אליו וביזומה שלה לצקת בו תכנים. מדובר בפלטפורמה גמישה ומותאמת, שתאפשר הנאה מהיער ומהמרחב הירוק באופן פעיל וסביל כאחד.

אני מאמינה שבזכות המיזם נוכל ליצור מציאות של **מרחב ירוק משותף ומשתף**.

התפיסה התכנונית הארצית של "מרחב ירוק אחד" מופעלת מלמעלה למטה, אך הצלחתה מחייבת מפגשים מקומיים עם ציבור מעורב, אכפתי, החש שייכות למקום: תחושה שהמרחב הירוק המיוער והכולל הוא המרחב הפרטי של כל אחד ואחד, החצר הקדמית ואזור הפעילות שלו.

תפיסה זו, ובעיקר אופן קידום היערות הקהילתיים במודל, מהשלבים של החשיבה והחזון ליער, דרך התוכנית, התכנון, בחירת פרטי ביצוע מסט הפרטים לשימוש בהתאם לאופי הקהילה ולרצונה ועד לביצוע ולהפעלה של המרחב במשותף – תאפשר לקהילה להתחבר אליו. המטרה היא שכל פעילות שיכולה להיות במרחב

תפיסות סיכון ביחס לקרינה בלתי מייננת – המקרה של נתבים אלחוטיים

קרן דליות* ואילת ברעם צברי

הפקולטה לחינוך למדע וטכנולוגיה,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

dalyotkeren@campus.technion.ac.il *

דמיינו הודעת וואטסאפ מוועד הכיתה: "הורי כיתה ד'2 שלום. הנכם מוזמנים לאסיפה מיוחדת של הנהגת ההורים שיחולט בה אם לאשר לבית הספר להתקין מערכות אינטרנט אלחוטי בכל רחבי בית הספר, עם נתב (ראוטר) בכל כיתה וכיתה. מי שגייע שיפיע!!!" – כיצד תצביעו?

נתבי Wi-Fi משדרים קרינת רדיו, שהיא סוג של קרינה בלתי מייננת. מחקרים רבים^[3] בעשרות השנים האחרונות בדקו השפעות של סוגים שונים של קרינה בלתי מייננת על גוף האדם. הם מצאו שקרינה בלתי מייננת יכולה לגרום לרקמה שלידה להתחמם, אך תופעה זו מתרחשת רק בעוצמת קרינה גבוהה בהרבה (פי מאות אלפים) מזו הקורנת ממכשירי Wi-Fi, בעוד עוצמת הקרינה פוחתת בריבוע לפי המרחק מהנתב. מחקרים שבדקו השפעות של קרינה בלתי מייננת שאינן קשורות לחימום, כמו היווצרות סרטן או נזק לפוריות, לא מצאו הוכחות חד-משמעיות לטענה זו אצל בני אדם^[1], אך הנושא עדיין נחקר. לדוגמה, לאחרונה פרסם איגוד הטוקסיקולוגיה האמריקאי מחקר שמצא קשר בין קרינה סולרית ובין סרטן בלב של חולדות ממין זכר^[2].

ישנן קבוצות פעילים בעולם, וגם בישראל, שטוענות שהסיכונים מקרינה בלתי מייננת אינם מבוטלים, ושיש להתייחס בכובד ראש למחקרים התומכים בטענתם, גם אם הקונצנזוס המדעי שונה. לטענתם, מסיבה זו יש לנקוט צעדי זהירות משמעותיים, למשל



כיתות חכמות - האם הכנסת נתבי אינטרנט אלחוטיים לבתי ספר היא מעשה חכם?

למנוע הכנסת אינטרנט אלחוטי לבתי ספר יסודיים. קבוצת פעילים זו נוטה לשלוט בשיח הציבורי, בעיקר ברשתות החברתיות, ולנסות להשפיע עליו.

מחקר שאנו עורכות (במיומן משרד המדע והטכנולוגיה) עוסק בהבנה ובתפיסות הסיכון של הציבור בנושא קרינה בלתי מייננת, וכן באופן פרטני בתפיסות הורים בנושא קרינה מנתבי אינטרנט אלחוטי בבתי ספר. הדיון בנושא הקרינה מנתבי אינטרנט אלחוטי במקומות ציבוריים, כמו בתי ספר, הוא דוגמה לנושא חברתי-מדעי. נושאים חברתיים-מדעיים נמצאים בנקודת המפגש בין המדע ובין החברה, ומייצגים דילמות מדעיות שיש להן השלכות בתחומי חיים רבים – חברתיים, פוליטיים, כלכליים ועוד, ועל כן הם רלוונטיים לחיי היום-יום של אנשים. עד כה חקרנו את הנושא בשלוש שיטות: **חקר השיח התקשורתי** – בדקנו את המסרים באתרי חדשות מובילים בנושא קרינה בלתי מייננת בכלל וקרינת אינטרנט אלחוטית